

سیدحسین خمینی:

بپذیریم که همه یک اندازه رای داریم نه بیشتر

صفحه ۲

امیرعبداللهیان:

مذاکرات بین تهران و ریاض سازنده است

صفحه ۱

<p>تایید یک اشتباه از سوی ظریف با واکنش تند اصولگرایان روبه‌رو شد</p>	<p>پیشخوان</p>	<p>امیر عبداللهیمان با حسن نصرالله دیدار کرد</p>
<p>جنجال اظهارات تازه ظریف</p> <p>صفحه ۱</p>	<p>پرنده صلح روی شانه دو خبرنگار</p> <p>صفحه ۴</p>	<p>دیپلماسی اقتدار در ارسال سوخت</p> <p>صفحه ۱</p>

«ابتکار» راهکارهای کنترل تورم در کوتاه‌مدت و بلندمدت را بررسی کرد

سنگ بزرگ تورم پیش پای رئیس جدید بانک مرکزی

بعد از تأسیس سازمان بورس و اوراق بهادار، از سوی شورای عالی بورس به عنوان رئیس سازمان انتخاب شد و حدود یک دهه، هدایت بازار سرمایه کشور را برعهده داشت و آذر ماه ۱۳۹۳ از ریاست سازمان بورس و اوراق بهادار ایران استعفا کرد. در سوابق اجرایی صالح‌آبادی مسئولیت‌هایی همچون مدیر تالار منطقه‌ای بورس کرج و مسئول بررسی‌های سرمایه‌گذاری در شرکت سرمایه‌گذاری غدیر، سازمان تأمین اجتماعی و ستاد اجرایی فرمان امام(ره) دیده می‌شود.

شرح در صفحه ۱۵

علی صالح‌آبادی روز چهارشنبه در جلسه هیئت دولت به عنوان رئیس کل بانک مرکزی انتخاب شد. علی صالح‌آبادی متولد سال ۱۳۴۵ در سبزوار بوده و دارای مدرک کارشناسی ارشد معارف اسلامی و مدیریت مالی از دانشگاه امام صادق و دکترای مدیریت مالی از دانشگاه تهران و همچنین عضو هیئت علمی دانشگاه امام صادق(ع) است. وی، مدیرعامل فعلی بانک توسعه صادرات ایران و نخستین رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار کشور بوده است. علی صالح‌آبادی در اول آذر سال ۱۳۸۴، همزمان با تصویب قانون بازار اوراق بهادار به سمت دبیرکل سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران منصوب شد. در خرداد سال

سرمقاله

محمدعلی وکیلی

آنچه از آقای کروی می‌شنیدیم

هفته گذشته حجت‌الاسلام مهدی کروی پس از یک دهه در جمعی از دوستانش حاضر شد و سخنرانی کرد. نمی‌توانم خوشحالی خود را از شنیدن صدای شیخ اصلاحات پنهان کنم.

او یکی از نمادهای اصلاح‌طلبی خط امامی بود و خاطراتی نوستالژیک از او در حافظه ما ثبت است. از اینکه در پس این همه سال و رنجوری و فراز و فرودهای احوالات شخصی ولی همچنان دغدغه شیخ حفظ و اصلاح نظام و دلبستگی به راه امام است، خوشحالی ام دو چندان می‌شود. آدمی وقتی می‌بیند راهی که باور دارد توسط بزرگان نیز تصدیق می‌شود دلش قرص‌تر می‌شود؛ وقتی باور دارد مردم راه سعادت مردم همان اصلاح طلبی خط امامی است، طبیعتاً از تصدیق و تثبیتش دلگرم و امیدوارم می‌شویم.

شیخ اصلاحات بیش از همه سزاوار انتساب به این راه است. او به علاقه و ارادت به امام و خط امام شهره است. بی‌تردید یکی از پاشنه های آشیل اصلاح طلبان کم رنگ شدن چنین دغدغه‌هایی است؛ خالی شدن از آرمان‌هایی که هویت اصلاح طلبی محسوب می‌شود. اصلاح طلبی فرزند انقلاب اسلامی است و مدعی آرمان‌های آن است. پیش تر بارها نوشتم و گفتم که وجه تشخیص ما اصلاح طلبان نسبت به بدیل‌های تغییر وضع موجود، اعتقاد به حفظ نظام است. این اعتقاد هم مسئله ای استراتژیک است و هم ایدئولوژیک. از دید ما، هم در سقوط نظام خیر و صلاحی برای کشور و مردم وجود ندارد و هم پیوند اعتقادی ما با نظام اجازه چنین تصویری به ما نمی‌دهد. حفظ نظام هم حکم عقل ماست و هم دل ما.

ادامه در صفحه ۴

خبر قدردانی آمریکا از کره جنوبی به خاطر اجرای تحریم‌ها علیه ایران

«ند پرایس» سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا پنجشنبه شب درباره مذاکرات وین برای احیای برجام اظهار نظر کرد.

به گزارش فارس، پرایس در نشست خبری در پاسخ به سوال یک خبرنگار درباره رایزنی «رابرت مالی» نماینده امور ایران در دولت آمریکا با ستول جهت تسهیل احیای برجام گفت: «این اولین گفت‌وگو در نوع خود نیست و آقای مالی به طور مداوم با همتایان خود در گروه P۵+۱ و دیگر نقاط جهان از جمله حوزه هند-ایر م در این باره رایزنی می‌کند». این مقام آمریکایی افزود: «ما و جمهوری کره (کره جنوبی) درخصوص تسهیل بازگشت مشترک به تعهدات برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) هم‌نظر هستیم. درخصوص مسئله‌ای که اشاره کردید، ما از اجرای قاطع تحریم‌های فعلی توسط جمهوری کره قدردانی می‌کنیم. این تحریم‌ها تا زمان بازگشت به تعهدات پارچا خواهند ماند». او در پاسخ به سوالی درباره زمان ازرگیری مذاکرات احیای برجام در آینده نزدیک گفت: «طی هفته‌های گذشته اظهارات مشابهی را از مقامات ایرانی در سطوح مختلف شنیده‌ایم. از این مقامات شنیده‌ایم که انتظار دارند مذاکرات به زودی آغاز شود». درخصوص تعریف آن‌ها از روند امیدوار مستقیم با تعریف ما مطابقت داشته باشد.

پرایس افزود: «مدت‌ها است که گفته‌ایم خواستار این هستیم که مذاکرات در شهر وین در اسرع وقت شروع شود. مهم است که طرف‌های توافق به مذاکره برگردند تا بعد از ۶ دور مذاکره کار را از جایی که رها شد ادامه دهیم و می‌توانیم دور هفتم را بر مبنای آنچه در دوره‌ای قبلی حاصل شد ادامه دهیم». سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا مدعی شد: «همچنان باور داریم مسیر دیپلماتیک باز است. همچنان باور داریم که رویکرد دیپلماتیک بهترین روش برای این است که به شکل قابل تأیید، بار دیگر مطمئن شویم که با استفاده از محدودیت‌های دائم و قابل راستی‌آزمایی برجام، ایران نمی‌تواند به سلاح هسته‌ای دست یابد». پرایس در ادامه گفت: «همچنین معتقدیم که بازگشت فوری به مذاکرات وین به این دلیل ضروری است که این روند نمی‌تواند برای همیشه ادامه داشته باشد و روندی نیست که بتواند برای مدت زمانی طولانی ادامه داشته باشد. باید سریع عمل کنیم.» او در پاسخ به سوال خبرنگاری با نادیده گرفتن انتفال واشنگتن برای کمک به ازسرگیری مذاکرات وین گفت: «این مسئله کاملاً به ایرانی‌ها بستگی دارد. ما به‌طور روشن اعلام کرده‌ایم که آماده، مشتاق و قادر به بازگشت به وین هستیم». «حسین امیرعبداللهیان» وزیر امور خارجه ایران روز گذشته درباره بازگشت به مذاکرات وین نیز اظهار داشت: «با [سرگئی لاوروف در این زمینه مشورت داشتیم و تأکید کردم بعد از پایان جمع‌بندی‌ها ما به زودی گفت‌وگوهای وین را از سر خواهیم گرفت. ماایلم در این جا تأکید کنم که دولت آقای رئیسی دولت مملکترا و نتیجه‌گراست.»

رئیس دستگاه دیپلماسی تصریح کرد: «جمهوری اسلامی ایران اهل گفت‌وگو و مذاکره است، ولی مذاکراتی که منتج به نتیجه شود و تأمین کننده منافع و حقوق ملت ایران باشد و همه طرف‌ها را وارد کند به تعهداتشان برگردد.» بنا بر گزارش وبگاه وزارت خارجه آمریکا، «انتونی بلینکن» وزیر امور خارجه آمریکا روز چهارشنبه در پاسخ به سؤالی درباره محتوای گفت‌وگوی تلفنی با لاوروف گفت: «در خصوص تماس تلفنی با وزیر خارجه (روسیه، سرگئی لاوروف، بله، ما با برجام تمرکز کردیم و فکر می‌کنم که ایالات متحده و روسیه علاقمند به مشاهده بازگشت متقابل (ایران و آمریکا) به تعهدات برجامی هستند. روسیه یک عضو مهم در این تلاش است و ما درباره اوضاع فعلی (برجام) گفت‌وگو کردیم.»

چرا تحریم کردن اقتصاد ایران، از تحریم کردن اقتصاد ونزوئلا دشوارتر است؟ این پرسشی است که می‌توان به آن پاسخ‌های مختلفی دارد، از جمله اینکه ایران سابقه تحمل ۴ دهه تحریم را دارد و حالا در این زمینه تجربیاتی دارد که ونزوئلا فاقد آن است.

به گزارش فرارو، به نقش همسایگان و تعدد آن‌ها هم می‌توان اشاره کرد. ایران همسایگان متعددی دارد که راه فراری برای شکستن حلقه تحریم‌ها هستند، موضوعی که ونزوئلا فاقد آن است. با این همه، شاید بتوان پاسخ بهتری هم داد: اقتصاد ایران از اقتصاد تک محصولی ونزوئلا، به مراتب پیچیده‌تر است.

اصطلاح «جمهوری موز فروش» (Banana republic)، برای کشورهایی به کار می‌رود که بر صادرات تک محصولی استوارند و به همین دلیل، نظام‌های سیاسی بی ثباتی هم دارند. (مثال‌های معروف این مفهوم هم «هندوراس» و «گواتمالا» هستند.)

ایران یک «جمهوری موز فروش» نیست، اما تا سال‌های اخیر، عمدتاً کشوری با صادرات تک محصولی (نفت و مشتقات آن) بوده است. با این همه، همین ویژگی، موجب ضعف اقتصاد ایران بوده و ای بسا آن را تحریم پذیر هم کرده است. از طرف دیگر، به نظر می‌رسد که تحریم‌ها به نوبه خود موجب شده اند ایران کشوری با تنوع صادراتی پایین هم باشد. اما تمام این‌ها چه معنایی دارند؟

«شاخص پیچیدگی اقتصادی»، از فروش نفت تا صادرات ابر رایانه

کشورهای مختلف محصولات مختلفی تولید می‌کنند و از منظر صادرات این محصولات هم، تفاوت‌هایی با یکدیگر دارند. در این میان، اقتصادها هر چقدر که قادر به تولید محصولات متنوع‌تر و پیچیده‌تر باشند و همزمان قادر به رقابت در بازارهای جهانی بر سر همین محصولات باشند، از منظر «شاخص پیچیدگی اقتصادی» هم جایگاه بهتری خواهند داشت.

این موضوعی است که «شاخص پیچیدگی اقتصادی» (Economic Complexity Index) آن را نشان می‌دهد. همان طور که از عنوان این شاخص پیدا است، «شاخص پیچیدگی اقتصادی»، پیچیده بودن اقتصادها را بررسی می‌کند. این مقایسه، اما در سطح «محصولات» یا خروجی‌های یک اقتصاد و در مرحله صادرات انجام می‌گیرد.

به بیان ساده، در بررسی «شاخص پیچیدگی اقتصادی»، به مواد اولیه، زیرساخت‌ها، قوانین، دانش فنی نیروی کار در آن کشور و فناوری‌هایی که در اختیار کارخانه‌های آن کشور قرار دارد، نگاه می‌کنیم و اینکه محصولِ خروجی، تا چه حد پیچیدگی دارد.

در این میان، اما یک موضوع دیگر هم اهمیت دارد: محصول نهایی، در مرحله صادرات مد نظر قرار می‌گیرد. در واقع، میزان پیچیده بودن یک اقتصاد، در قالب کالا یا محصولی در نظر گرفته می‌شود که در نهایت، روانه بازارهای جهانی می‌شود.

ونزوئلا و ژاپن: در دو سوی یک طیف

یک مثال ساده شاید موضوع را روشن‌تر کند. کشوری فرضی (مثل X) که ۷۰ درصد از صادرات آن را نفت تشکیل می‌دهد (مثل ونزوئلا) پیچیدگی اقتصادی چندانی ندارد. در چنین اقتصادی، نهاده‌های کمی (نیروی کار، برق و امثال اینها) مورد استفاده قرار می‌گیرند و کالای نهایی (نفت خام) به سادگی روانه بازارهای جهانی می‌شود.

علاوه بر این، ممکن است به غیر از کشور X، کشورهای دیگری هم باشند که بتوانند خیلی ساده قدم به این بازار بگذارند و رقیبی برای X باشند، چرا که تولید نفت و صادرات آن، فارغ از سرمایه‌گذاری و تخصص اولیه، صرفاً ناشی از آبن طبیعت است.

در مقابل، کشور فرضی دیگری (مثل Y یا ژاپن) را در نظر بگیرید که ریزتراشه‌های رایانه‌های کوانتومی را تولید می‌کند و رقیبی هم در جهان ندارد. کشور Y محصولی تولید می‌کند که بسیاری از دیگر کشورها به آن احتیاج دارند و بنابراین برای خرید آن به Y پول می‌دهند. علاوه بر این، کشور X که توانسته چنین محصولی تولید کند، می‌تواند (به عنوان نمونه)، پس از مدتی با استفاده از همین ریزتراشه‌ها، ریزتراشه‌های قدرتمندتری بسازد که در مغز انسان قرار می‌گیرند و به‌او قابلیت‌های جدید می‌دهند.

این محصول جدید، حتی از محصول قبلی هم پیچیده‌تر خواهد بود و ممکن است انحصار کشور Y در تولید کالاهایی خاص و صادرات آن‌ها را بالاتر هم ببرد. در واقع، کشور Y، دانش فنی، نیروی کار، انباشت فناوری‌های مختلف و موارد متعدد دیگر به عنوان نهاده‌های تولید چنین ریزتراشه‌هایی را در قالب‌های مختلف می‌ریزد و سبد صادراتی خود را متنوع‌تر می‌کند.

آیا تحریم‌ها ایران را به یک کشور «موز فروش» بدل کرده‌اند؟

ضعف اقتصاد ایران از نظر «شاخص پیچیدگی اقتصادی»

جایگاه ۲۱ (بهترین رتبه این کشور) جا به جا شده است. این در حالی است که «مالزی»، تا چند دهه پیش کشوری بسیار فقیر محسوب می‌شد.

مورد «ترکیه» هم برای مقایسه با ایران جالب توجه است. ترکیه در سال ۲۰۰۰ میلادی در جایگاه ۵۶ از منظر «شاخص پیچیدگی اقتصادی» قرار داشت، در حالی که اقتصاد این کشور از این منظر یک بهبود دائمی را شاهد بوده و در سال ۲۰۱۸ میلادی به جایگاه ۴۰ رسیده است، یعنی حتی بالاتر از کشوری مانند «نروژ».

ایران، اما در سال‌های ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ میلادی (مطابق با بحران اقتصادی در جهان و آغاز کشمکش‌های سیاسی در داخل بر سر انتخابات سال ۱۳۸۸ و شروع تحریم‌ها در سال ۱۳۸۹)، به جایگاه ۱۲۲ نزل کرده و در میان بدترین‌های جهان قرار گرفته بود. جایی که عمده کشورهای آفریقایی حضور دارند.

بهترین رتبه های ایران از منظر «شاخص پیچیدگی اقتصادی» هم در فاصله سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۷ (تقریباً مطابق با سال های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶) میلادی به دست آمده اند. در سال ۲۰۱۷، ایران به جایگاه ۷۳ در این فهرست رسیده بود، در حالی که در سال ۲۰۱۸، به جایگاه ۱۰۱ سقوط کرد. در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶، دولت نخست حسن روحانی بر سر کار بود؛ درهای ایران به روی سرمایه‌های خارجی باز شده بود؛ تحریم‌ها به واسطه برجام رفع شده بودند و نوعی خوش بینی نسبت به آینده در ایران شکل گرفته بود.

ایران اقتصادی صادرکننده نیست و بیش از اندازه «درون‌گرا» شده است. اقتصاد ایران در رده بندی کشورها بر اساس «شاخص پیچیدگی اقتصادی»، پایین‌تر از کشورهایمانند «اروگوئه»، «ازبکستان» و «کنیا» قرار دارد، در حالی که هیچ یک از این کشورها، محصولات صادراتی پیچیده‌ای ندارند.

ایران اکنون به دلیل تحریم‌ها نمی‌تواند نفت صادر کند. صادرات خودرو از مبدا ایران هم همیشه یک شوخی بوده است. صادرات محصولات پتروشیمی و محصولات فولادی هم که قاعدتاً باید بتوانند پیچیدگی سبید صادراتی ایران را بالا ببرند، به دلیل تحریم‌ها به شدت افت پیدا کرده است. در واقع، آنچه مانع از تنوع بخشی به سبد صادراتی ایران می‌شود، «سیاست» است و نه «اقتصاد».

اقتصادهای پیچیده، سریع‌تر رشد می‌کنند
به این ترتیب (در مثال بالا)، جایگاه کشور Y در مقایسه با جایگاه کشور X در رده بندی کشورها بر اساس «شاخص پیچیدگی اقتصادی»، به مراتب بالاتر خواهد بود. دلیل این موضوع آن است که کالاهایی که Y می‌تواند تولید کند، متنوع‌تر هستند و کشورهای کمی هم هستند که شاید بتوانند در این زمینه با Y رقابت کنند. این در حالی است که با در نظر گرفتن سطح درآمدی کشورها، «پیچیدگی اقتصادی» بالاتر، به توسعه اقتصادی سریع‌تر هم ختم می‌شود. بر این اساس، بررسی‌ها نشان می‌دهند که کشورهایی مانند «ونزوئلا» یا «آنگولا»، با وجود در اختیار داشتن پتانسیل‌های توسعه، احتمالاً به دلیل عدم پیچیده بودن اقتصادهای شان، روند توسعه کندی دارند، یا در دام عدم توسعه افتاده‌اند. در مقابل، کشورهایی مانند «ترکیه» یا «هند»، موفق شده اند با افزودن بر «پیچیدگی اقتصادی» خود، فرآیند توسعه را سریع‌تر طی کنند و چشم اندازهای روشن تری هم در این زمینه داشته باشند. این هم واضح است که با افزایش وابستگی اقتصاد یک کشور به تنها یک یا چند محصول، «شاخص پیچیدگی اقتصادی» در آن کشور کاهش پیدا می‌کند.

اقتصاد ایران چقدر پیچیده است؟

اما جایگاه ایران در رده بندی کشورها بر اساس «شاخص پیچیدگی اقتصادی» کجا است؟ بر اساس مطالعه‌ای که در دانشگاه «هاروارد» صورت گرفته، در سال ۲۰۱۸ میلادی، ایران در جایگاه ۱۰۱ در میان ۱۳۳ کشور مورد بررسی از منظر «شاخص پیچیدگی اقتصادی» قرار گرفته است. در همان زمان، «ژاپن»، جایگاه نخست را داشت. «ژاپن»، دست کم از سال ۲۰۰۰ میلادی که این پژوهش توسط دانشگاه «هاروارد» انجام شده، جایگاه نخست را در میان پیچید متربین اقتصادهای جهان داشته است. در آن سال، جایگاه دوم در اختیار سوئیس و جایگاه سوم در اختیار «کره جنوبی» بوده است. «آلمان» در سال ۲۰۱۸ میلادی چهارمین اقتصاد در این فهرست بوده و این سال، حالی است که در عمده سال‌های هزاره جدید (از سال ۲۰۰۰ میلادی به این سو) در جایگاه دوم قرار داشته است. «چین» در سال ۲۰۰۰ میلادی در جایگاه ۳۹ قرار داشت، اما در سال ۲۰۱۸، به جایگاه ۱۸ رسیده بود. در همین بازه زمانی، «مالزی» از جایگاه ۳۴ (بدترین رتبه این کشور) تا

ترکیه به دنبال خرید ۴۰ فروند اف-۱۶ از آمریکا

در دسامبر ۲۰۲۰ اداره صنایع دفاع ترکیه و اسماعیل دمیر، ریاست آن را به همراه ۳ کارمند دیگر این اداره در لیست سپاه خود قرار داد.

از همان زمان، آمریکا به دفعات به ترکیه درباره خرید تسلیحاتی از روسیه هشدار داده است، اما در هفته گذشته، رجب طیب اردوغان، ریاست جمهوری ترکیه، از قصد آنکارا برای خرید محموله دوم سامانه اس-۴۰۰ از روسیه خبر داد؛ اقدامی که می‌تواند شکاف ترکیه با واشنگتن را عمیق‌تر کند.

در کنگره آمریکا، حمایتی دوحزبی برای واداشتن بایدن، رییس جمهور آمریکا به اعمال فشارهای بیشتر بر آنکارا، عمدتاً به خاطر خریدش از روسیه و مسائل حقوق بشر وجود دارد.

ترکیه در مقابل گفته است که به روابط بهتر با آمریکا در دوره ریاست جمهوری بایدن امید دارد.

بود، اما با خرید سیستم دفاعی اس-۴۰۰ از روسیه، این قرارداد توسط آمریکا فسخ شد.

همکاری چند-دهه ساله آمریکا و ترکیه، که هر دو از اعضای پیمان ناتو هستند، در ۵ سال گذشته دستخوش التهابی بی‌سابقه بوده است. اختلافات در مورد سوریه، روابط نزدیکتر آنکارا با مسکو، جاه طلبی‌های ترکیه در مدیترانه شرقی، اعلام جرم آمریکا علیه یک بانک دولتی ترکیه و تضعیف حقوق و آزادی‌ها در ترکیه از دلایل این التهاب است.

از آنجا که به دلیل خرید سامانه اس-۴۰۰ و مشکلات حقوق بشری در ترکیه دیدگاه کنگره آمریکا نسبت به آنکارا در سال‌های اخیر، روبه افول بوده است، به نظر می‌رسد تأیید کنگره آمریکا برای این خرید سخت به دست بیاید.

خرید اس-۴۰۰ها همچنین تحریم‌هایی را برای ترکیه به دنبال داشت، آمریکا